

የሰ/መ/ቁ. 22275

ሐምሌ 10 ቀን 1999 ዓ.ም

ዳኞች፡- መንበረፀሐይ ታደሰ

አሰግድ ጋሻው

ሂሩት መለሰ

ተሻገር ገ/ሥላሴ

ታፈሰ ይርጋ

አመልካች፡- የኢት/ንግድ ባንክ - የቀረበ የለም።

መልስ ሰጪ፡- አቶ ኃይሌ ገ/ሥላሴ - ቀረበ።

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

አቤቱታው የቀረበው የፌ/መጀ/ደረጃ ፍ/ቤት ሥራ ክርክር ችሎት በመ/ቁ. 16341 ግንቦት 19 ቀን 1997 ዓ.ም በሰጠው ውሳኔና በይግባኝም የፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 40290 ሕዳር 6 ቀን 1998 ዓ.ም የሥር ፍ/ቤቱን ውሳኔ በማጽናት ይግባኝ አያስቀርብም በማለቱ ውሳኔው መሠረታዊ የሕግ ስህተት ስላለበት ሊታረም ይገባዋል በማለት የቀረበ አቤቱታ ነው።

የአሁኑ መ/ሰጪ በሥር በአሁን አመልካች ላይ ያቀረበው ክስ፡- ህዳር 14 ቀን 1991 ዓ.ም ጀምሮ በተከሰተ መ/ቤት በጥበቃ ሠራተኝነት በወር ብር 230 ደመወዝ እየተከፈለኝ ስለራ ያለማስጠንቀቂያ የሥራ ውሌን በማቋረጡ የሥራ ስንብት ክፍያ፣ የካሣ ክፍያ፣ የማስጠንቀቂያ ጊዜ ክፍያ እና የዓመት ዕረፍት ፈቃድ ክፍያ እንዲሁም ክፍያው ለዘገየበትም ክፍያ የሥራ ምስክር ወረቀት ጨምሮ ከወጪና ኪሣራ ጋር እንዲከፈል እንዲወሰንበት የሚል ነው።

የአሁን አመልካችም ለቀረበለት ክስ የሰጠው መልስ፡- ከሣሽ ተቀጥሮ ሲሠራ የነበረው ድርጅቱ በመያዣነት የያዘውን የተለያዩ ተበዳሪ ሰዎች ገንዘብ

ባለመክፈላቸው ንብረቱ እስኪሸጥ ድረስ በጥበቃ ሠራተኝነት በተለያዩ ጊዜ ውል እየታደሰለት ሲሠራ የቆየና የመጨረሻ ጊዜ ውል የታደሰለትም ግንቦት 6 ቀን 1996 ዓ.ም እስከ ነሐሴ 5 ቀን 1996 ዓ.ም ሲሆን፣ ከሣሽ ከሥራ ሊሠናበት የቻለው ድርጅቱ የፅዳት እና የጥበቃ ሥራን ለሌላ ድርጅት በኮንትራት ለማሠራት በመስጠቱ ነው በማለት ስንብቱ ህገወጥ ነው ሊባል ስለማይችል ከሣሽ የጠየቀው የክፍያ ጥያቄ አይገባውም ሲል ተከራክሯል። አመልካች ሥራውን ለሌላ ድርጅት በኮንትራት መስጠቱን የሚያሳይም ሰነድ አቅርቧል።

ክሱ የቀረበለት የፌዴ/መጀ/ደረጃ ፍ/ቤትም የግራቶችን ክርክርና ማስረጃ ከመረመረ በኋላ በመጨረሻም፡- የከሣሽ የሥራ ውል የሚቋረጠው ነሐሴ 5 ቀን 1996 ዓ.ም ሆኖ ተከሣሽ ግን ከሣሽን ከሥራ ያሰናበተው ሰኔ 28 ቀን 1996 ዓ.ም የውሉ ጊዜ ሳያበቃ በመሆኑ ስንብቱ ህገወጥ ነው። የሥራ ውሉ የተቋረጠው ከህግ ውጪ ሲሆን ደግሞ የስንብት ክፍያ ሊከፈል ስለሚገባ የከሣሽ ጥያቄ ተቀባይነት አለው።

የካሣ ክፍያን በተመለከተ የሥራ ውሉ ለተወሰነ ጊዜ በመሆኑ የውሉ ጊዜ ሊቆይ እስከሚችለው ጊዜ ድረስ ያለው ክስ ሰኔ 28 ቀን 1996 ዓ.ም እስከ ነሐሴ 5 ቀን 1996 ዓ.ም ያለው ደመወዙ ሊከፈለው ይገባል።

የዓመት እረፍትን በተመለከተም በአዋጁ ቁጥር 377/96 አ.79/5/ ከሁለት ዓመት በላይ ሊጠየቅ ስለማይችል የሥራ ውሉ ከመቋረጡ ሁለት ዓመት በፊት ያለው ይከፈል። የሥራ ምስክር ወረቀት ተከሣሽ ለከሣሽ እንዲሰጥ በማለት መወሰኑን ከመዝገቡ መረዳት ይቻላል።

የአሁን አመልካች በተሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ለፌዴ/ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርቦም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 337 ይግባኝ ተሠርዞታል።

ለሰበር የቀረበው አቤቱታም በዚሁ ውሳኔ ላይ መሠረታዊ የህግ ስህተት ስላለበት እንዲታረም የሚጠይቅ ሲሆን፣ አቤቱታው ተመርምሮ የሥር ፍ/ቤት የመ/ሰጪ የሥራ ውል የተቋረጠው በህገወጥ መንገድ ነው በማለት ለመ/ሰጪ የተለያዩ ክፍያዎች እንዲከፈል የተሰጠው ውሳኔ በህጉ አግባብ

መሆን አለመሆኑን ለማጣራት መዝገቡ ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ ትዕዛዝ ተሰጥቶበታል።

በዚህም መሠረት ግራቶች እንዲቀርቡ ተደርጎ የቃል ክርክራቸው ተሰምቷል።

እኛም መዝገቡን መርምረናል። እንደመረመርነውም በአመልካችና በመ/ሰጪ መካከል የሥራ ውሉ የሚቆየው እስከ ነሐሴ 5 ቀን 1996 ዓ.ም ሆኖ ከወዲሁ ሰኔ 28 ቀን 1996 ዓ.ም የመልስ ሰጪ ውል ሊቋረጥ የቻለው መልስ ሰጪ ይሠራበት የነበረው የጥበቃ ሥራና የዕዳት አገልግሎትንም ጨምሮ ለሌላ ድርጅት በኮንትራት ተሰጥቶ በማሠራት መሆኑን አመልካች ማስረጃ አቅርቦ ማስረዳቱ በሥር ፍ/ቤት ውሣኔ ላይ ተመዝግቧል።

በዚህ መሠረት አመልካች የመልስ ሰጪን የሥራ ውል ሊቋረጥ የቻለው መልስ ሰጪ ይሠራበት የነበረው የሥራ መደብ ለሌላ ድርጅት በመሰጠቱ ምክንያት መሆኑ የተረጋገጠና ያልተካደ መሆኑን ያሳያል። ይህ ደግሞ አሠሪው በአዲስ ቴክኖሎጂ ለመጠቀም፣ የድርጅቱን ምርታማነት ለማሳደግ የአሠራር ዘዴዎችን በመለወጡ ምክንያት ሠራተኛው የያዘው የሥራ መደብ ቢሠረዝ አሠሪው ማስጠንቀቂያ በመስጠት በህጋዊ መንገድ የሠራተኛውን የሥራ ውል ማቋረጥ እንዲችል የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 28 መብት ይሰጠዋል።

የሥር ፍ/ቤት የመልስ ሰጪ የሥራ ውል የተቋረጠው ከህግ ውጪ ነው ያለው የውል ዘመኑ ከማለቁ በፊት የሥራ ውሉ መቋረጡን ምክንያት በማድረግ ብቻ ነው። ይሁን እንጂ የሥራ ውሉ ለተወሰነ ጊዜም ሆነ ላልተወሰነ ጊዜ ቢሆን አሠሪው የሥራ ውሉን ለማቋረጥ በቂና ህጋዊ የውል ማቋረጫ ምክንያት እስካለው ድረስ የውል ዘመኑ ከማለቁ በፊት ወይም የውል ዘመኑ ላልተወሰነ ጊዜ ከሆነ በአዋጁ አንቀጽ 35 መሠረት የማስጠንቀቂያ ጊዜ በመስጠት የሥራ ውሉን ለማቋረጥ እንደሚችል ከህጉ ድንጋጌ መረዳት ይቻላል።

ማስጠንቀቂያ መስጠት የሚያስፈልገውም በተለይ በዚህ ጉዳይ የውሉ ዘመን ሳያልቅ በበቂ ምክንያት የሥራ ውሉ ከወዲሁ ሊቋረጥ የሚችል ሆኖ ሲገኝ እንጂ የውሉ ዘመኑ በማለቁ የሥራ ውሉ ለሚቋረጥ ሠራተኛ ማስጠንቀቂያ መስጠት አስፈላጊ አይሆንም። አመልካች የውል ዘመኑ ከመድረሱ በፊት የመልስ ሰጪን የሥራ ውል ለማቋረጥ በቂ ምክንያት መኖሩን እያስረዳ ማስጠንቀቂያ ሳይሰጥ የሥራ ውሉን ማቋረጡ ግን አግባብ እንዳልሆነ ግልጽ ነው ። ይህ ማለት ግን የሥራ ውሉ የተቋረጠው ከህግ ውጪ ነው ማለት ሳይሆን ውጤቱ ማስጠንቀቂያ ባለመስጠቱ በህጉ በተጠቀሰው በማስጠንቀቂያው ጊዜ ለሠራተኛው ሊከፈለው ይገባ የነበረውን ደመወዝ እንዲከፍለው የሚያስገድደው ብቻ ነው የሚሆነው።

በመሆኑም የሥር ፍ/ቤት አመልካች የመልስ ሰጪን የሥራ ውል ያለማስጠንቀቂያ በማቋረጡ የሥራ ውሉ የተቋረጠው ከህግ ውጪ ነው በሚል ይህን ተከትሎ የሚከፈል ክፍያ እንዲፈጸም የሰጠው ውሣኔ መሠረታዊ የህግ ስህተት ስላለው ሊታረም የሚገባው ሆኖ በመገኘቱ የሚከተለው ተወስኗል።

ው ሣ ኔ

1. የመልስ ሰጪ የሥራ ውል የተቋረጠው በህግ አግባብ በመሆኑ የስንብት ክፍያም ሆነ የውሉ ጊዜ ሊቆይ እስከሚችልበት ጊዜ ድረስ ያለው ደመወዙ በካሳ መልክ ለመልስ ሰጪ እንዲከፈለው በፌዴ/መጀ/ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ.16341 ግንቦት 19 ቀን 1997 ዓ.ም የተሰጠው ውሣኔም ሆነ በይግባኝ የፌዴ/ክፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ 40290 ህዳር 6 ቀን 1998 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ተሸሯል።
2. አመልካች የሥራ ውል ዘመኑ ከማለቁ በፊት ያለማስጠንቀቂያ የመልስ ሰጪን የሥራ ውል በማቋረጡ በአዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 35/1/ መሠረት በማስጠንቀቂያው ጊዜ ሊከፈለው ይገባ የነበረውን የአንድ ወር ደመወዝ አመልካች ለመልስ ሰጪው እንዲከፍል ተወስኗል።